

JACEK KICIŃSKI *CMF*
PWT – Wrocław

ASCETYCZNY WYMIAR DUCHOWOŚCI KAPŁAŃSKIEJ

Podjmując temat ascetycznego wymiaru duchowości kapłańskiej należy zastanowić się nad tym, czym jest współczesna asceza i jakie są podstawy duchowości współczesnego kapłana. Bardzo często na samo słowo „asceza” spotykamy się z różnymi reakcjami środowiska. Bywa niekiedy, że pojęcie „ascezy” zostaje nawet pomijane, jako nieaktualne, przestarzałe oraz niedzisiejsze. Gdy jednak zastanawiamy się nad życiem ludzkim, powołaniem człowieka i jego realizacją, nie sposób nie wspomnieć o ascezie. Być może, że gdy mówimy dzisiaj o kryzysie życia kapłańskiego, a raczej samego powołania, można postawić pytanie: czy to nie aby kryzys ascezy? Tak postawione pytanie prowokuje nas do postawienia kolejnego: jak połączyć życie kapłańskie z ascezą i czy to jest w ogóle możliwe?

1. POWOŁANIE DO ŚWIĘTOŚCI

Mocą sakramentu święceń kapłańskich prezbiterzy jako powołani przez Chrystusa zobowiązują się do kontynuacji Jego misji tu na ziemi. Istotnym i zasadniczym elementem powołania kapłańskiego jest

nieustanne przyczynianie się do chwały Bożej, uświęcenia osobistego i zbawienia tych, którzy powierzeni są ich posłudze. Potwierdzenie tych słów znajdujemy w *Dekrecie o posłudze i życiu kapłanów*. Czytamy tam, że kapłani „już w konsekracji chrztu otrzymali, tak jak wszyscy chrześcijanie, znak i dar tak wielkiego powołania i łaski, aby nawet w słabości ludzkiej mogli i byli zobowiązani dążyć do doskonałości według słów Pana: «Bądźcie wy tedy doskonali, jako i Ojciec wasz niebieski doskonały jest» (Mt 5, 48)” (PO 12). Powołanie kapłańskie jest zatem drogą Chrystusowego powołania, który „wydał samego siebie, aby nas wykupić od wszelkiej nieprawości” (Tt 2, 14), wszedł przez mękę do swojej chwały. Konsekwencją tego jest świadomość osobistego namaszczenia i posłania przez samego Chrystusa. On zatem staje się wzorem w podejmowaniu wszelkich działań, by oddać się w pełni na służbę Bogu i ludziom (por. PO 12).

Kościół od samego początku, świadom szczególnej godności jaką jest powołanie kapłańskie, zachęca prezbiterów, by z pomocą odpowiednich środków ascetycznych dążyli do osiągnięcia świętości, dzięki której mogą stać się skutecznym narzędziem w służbie całego ludu. Właściwą przestrzenią realizacji tego zadania staje się przede wszystkim wierność wypełnianiu obowiązków w Duchu Chrystusowym.

Jak podkreśla adhortacja apostołska *Pastores dabo vobis*, bez odpowiedniej formacji, zarówno w wymiarze ludzkim, duchowym, intelektualnym i pasterskim, realizacja powołania do świętości pozbawiona zostałaby fundamentu. Kapłan bowiem powołany do bycia żywym obrazem Jezusa Chrystusa, Głowy i Pasterza Kościoła, powinien starać się odtworzyć w sobie na miarę możliwości doskonałość samego Jezusa. Zadanie to jest możliwe do realizacji wówczas, gdy wewnętrzną zasadą ożywiającą i kierującą życiem duchowym kapłana będzie miłość. Należy zaznaczyć, że miłość ta winna być zakorzeniona w miłości samego Chrystusa. Określa ona sposób myślenia, działania oraz odnoszenia się do innych. Jest to zatem miłość wzrastająca i jednocześnie wymagająca (zob. PDV 23).

2. ASCEZA DROGĄ DO ŚWIĘTOŚCI – NOWE SPOJRZENIE

Należy podkreślić, że realizacja powołania do świętości dokonuje się w określonych warunkach społeczno-kulturowych. Ponadto natura

ludzka jest zraniona i osłabiona konsekwencjami grzechu pierworodnego. Dotyczy to dwóch podstawowych wymiarów egzystencji każdego człowieka: wymiaru wertykalnego i horyzontalnego. Chodzi zatem o relację względem Boga i relację względem człowieka i świata. We wspomnianych wymiarach powstałe „pęknięcie” niesie z sobą konieczność nieustannego wysiłku celem przywrócenia właściwej harmonii w relacji do Boga, człowieka i świata. Poza tym i w samym człowieku nastąpiło poważne „rozdarcie”, którego skutkiem jest różne dążenie ciała i ducha. Zatem świadomość godności kapłańskiej oraz zadań z niej wynikających oraz powołania do świętości jest jedynie punktem wyjścia do podejmowania pracy nad sobą. W zaistniałej sytuacji przychodzi nam z pomocą podstawowe narzędzie, jakie daje Kościół w postaci ascezy chrześcijańskiej. Pojęcie ascezy zawiera w sobie istotny element dynamiczny, którego przejawem jest prawo wzrostu. Jest to zatem nieustanny wysiłek człowieka związany z pracą nad sobą we współpracy z łaską Bożą celem zdobycia maksymalnej doskonałości, jaka jest możliwa do osiągnięcia w wymiarze ziemskiej egzystencji. Skądinąd należy wskazać, że asceza jest podstawowym środkiem umożliwiającym poznanie samego siebie, wskazującym na istotne kierunki pracy nad sobą.

Minione czasy, a zwłaszcza do Soboru Watykańskiego II, charakteryzowały się promowaniem negatywnego wymiaru życia ascetycznego. Choć trzeba powiedzieć, że i dziś można to zauważyć w przepowiadaniu współczesnych „sług Ewangelii”. Tendencje te wiążą się z postawą nieustannego wyrzeczenia, umartwienia, ogołocenia. Była to swoistego rodzaju „teologia krzyża”. Wykładnikiem tak rozumianej ascezy były słowa: „Jeśli kto chce pójść za Mną (...) niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje” (Mt 16, 24). Niestety zapomniano, że źródłem właściwie pojętej ascezy jest wymiar oblubieńczy – mistyczny, który wskazuje na relację miłości człowieka względem Boga.

Bez tego wymiaru asceza staje się jedynie formą ćwiczeń prowadzących do tzw. poprawności zewnętrznej (zob. PDV 45). Akcentowano zatem środki, nie wskazując celu.

Spróbujmy zatem wskazać na istotne elementy ascezy chrześcijańskiej, a następnie odnieść je do duchowości kapłańskiej. Spośród wielu autorów omawiających temat ascetycznego wymiaru życia chrześcijańskiego na szczególną uwagę zasługuje podział, na który wskazuje o. prof. Jerzy Wiesław Gogola *OCD*. Wspomniany autor omawia trzy

punkty odniesienia ascezy chrześcijańskiej: odniesienie do ciała, świata i do modlitwy¹. Idąc tokiem naszych rozważań, podział ten doskonale koresponduje z odniesieniem do Boga, człowieka i świata. Przedstawione ujęcie ascezy chrześcijańskiej jest ujęciem integralnym, które obejmuje całość rzeczywistości życia człowieka. Przeakcentowanie wymiaru duchowego czy materialnego zawsze prowadzi do pewnych skrajności, a w konsekwencji do wykrzywienia samego pojęcia ascezy chrześcijańskiej.

Pierwszą wspomnianą i zasadniczą relacją, która wpływa na pozostałe jest odniesienie człowieka do Boga. Jest to przede wszystkim działanie mające na celu przywrócenie właściwego obrazu Boga w człowieku. W życiu codziennym dokonuje się to poprzez dialog człowieka z Bogiem, którym jest modlitwa. Wymaga ona, a jednocześnie prowadzi do całkowitego zdania się na Boga oraz uległości wobec Jego inicjatywy. Mistrzowie życia duchowego wskazują na trud tej drogi, która staje się także ciemnością wiary. Należy jednak podkreślić, że życie modlitwy nigdy nie idzie w parze z życiem wygodnym. Odbudowanie wewnętrznej relacji z Bogiem wymaga także zewnętrznego uporządkowania. Doświadczenie miłości Boga, a zatem pozytywny aspekt ascezy prowadzi do oczyszczenia, zarówno w wymiarze ducha jak i ciała. W ten sposób człowiek pokonuje wszelkie pożądliwości, które pragną zaważać jego sercem. Szerzej mówi o tym św. Jan w pierwszym swoim Liście (zob. 1 J 2, 15).

Modlitwa będąc szczególnie narzędziem duchowym pomagającym odbudować człowiekowi harmonię z Bogiem kieruje jego życie na Niego prowadząc po ścieżkach wiary. W ten sposób dochodzimy do ascezy ciała. Współcześnie akcentuje się dwa jej wymiary: asceza tzw. bierna i czynna. Bierna zakłada dobrowolne przyjmowanie wszelkich trudności, cierpień np. cierpliwe znoszenie choroby, trudów pracy, innych osób. Czynna zaś związana jest z podejmowaniem różnych wysiłków celem pokonania swoich słabości. W tym względzie należy kierować się postawą serca i roztropnością². Grozi to niekiedy wykrzywieniem sposobu pojmowania i rozumienia samej ascezy. Stąd też winna być ona stosowana w porozumieniu z kierownikiem duchowym.

---

¹ J. W. GOGOLA. *Asceza*. W: *Leksykon duchowości katolickiej*. Red. M. Chmielewski. Lublin – Kraków 2002 s. 65 n.

² *Tamże*.

Kolejną przestrzenią ascezy chrześcijańskiej jest jej odniesienie do świata. W pierwszym rzędzie należy brać pod uwagę to, że człowiek jest kontynuatorem dzieła stworzenia. Można mówić, że jest „pełnomocnikiem” samego Boga. Działanie człowieka winno być podporządkowane zamiarom Boga, którego miłość stanowi przestrzeń działania człowieka³. Jak zaznacza *Katechizm Kościoła Katolickiego* w pkt. 358: Bóg stworzył wszystko dla człowieka, natomiast człowiek został stworzony, aby służyć Bogu i kochać Go oraz by ofiarować mu całe stworzenie. Działanie człowieka winno zatem polegać na pragnieniu włączenia się w Boży plan zbawienia. Z drugiej zaś strony człowiek świadom swej słabości podejmuje wysiłek, by stworzenia nie podporządkować sobie samemu na osobisty jedynie użytek. Takie postępowanie prowadzi do bezpośredniego uzależnienia od stworzenia, które może ograniczać ludzką wolność. Negując Boga czy ograniczając Jego działanie człowiek występuje przeciwko osobistej wolności.

W ten sposób dochodzimy do przekonania, że podstawową treścią ascezy jest jej wymiar pozytywny, polegający na przyłgnięciu miłością do Miłości, a następnie podjęciu współpracy z łaską w pokonywaniu zewnętrznych ograniczeń. Tak więc, czymś koniecznym jest zaangażowanie się w promocję Bożego obrazu świata, ale i w świadomość niebezpieczeństw, które mogą zatrzymać człowieka na sobie i zamazać ślady obecności Boga w świecie. Mądrość Kościoła mówi o świętej obojętności – *apatheia*, która nie przekreśla świata materialnego, ale nadaje właściwy dystans, kierując człowieka na rzeczywistość Bożego działania.

3. PODSTAWY DUCHOWOŚCI KAPŁAŃSKIEJ

Na początku wskazaliśmy, że istotą powołania kapłańskiego jest uobecnianie Bożej miłości w rzeczywistości życia codziennego. Ponadto każdy kapłan, podobnie jak każdy człowiek, powołany jest do świętości. Świadomość tego zadania i obecność środków na jakie wskazuje i jakie zaleca Kościół powoduje niejako konieczność uczynienia

---

³ Por. J. KICIŃSKI. *Powołanie – konsekracja – misja. Personalistyczny aspekt teologii życia konsekrowanego we współczesnym Magisterium Kościoła*. Wrocław 2009 s. 16 n.

ascezy stylem osobistego życia. Z dotychczasowych rozważań można łatwo wywnioskować, że pozytywne spojrzenie na ascezę prowadzi do właściwego zastosowania jej w życiu codziennym. Można w tym miejscu posłużyć się słowami św. Pawła Apostoła z listu do Tymoteusza: „Bacz na to i o to się troszcz, aby postęp twój jawny był dla wszystkich. Pilnuj samego siebie i nauki: i w tym trwaj. Bo to czyniąc i samego siebie zbawisz, i tych, którzy Cię słuchają” (1 Tm 4, 15-16).

Jako podstawowe środki zalecane przez Kościół należy wymienić troskę o formację ludzką, chrześcijańską, intelektualną oraz pastoralną. Życie bowiem kapłana, jak i jego posługa duszpasterska powinny być zjednoczone z ciągłą pracą nad sobą zmierzającą do pogłębienia i przyjęcia harmonijnej syntezy we wspomnianych aspektach (zob. DŻPK 70). Takie postępowanie oznacza przede wszystkim odrzucenie wszelkiego dualizmu między duchowością a sprawowaną posługą. Jak wiemy dualizm ten często prowadzi do poważnych kryzysów życia oraz posługi kapłańskiej.

Wobec powyższego Kościół wielokrotnie zabierał głos w sprawie formacji kapłańskiej, zarówno w wymiarze formacji podstawowej, jak i permanentnej. Idąc za *Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów* należy stwierdzić, że: „Formacja stała powinna obejmować i koordynować wszystkie wymiary formacji kapłańskiej” (DŻPK 74). Stąd też konieczność obecności w tym względzie ascetycznego wymiaru życia kapłańskiego. Dzięki właściwie rozumianej ascezie, która jest wyrazem osobistej pracy nad sobą kapłan może osiągnąć ludzką dojrzałość opartą na postawie służby, bez względu na rodzaj podejmowanych działań. Także i w wymiarze intelektualnym asceza stawia konkretne wymagania związane z właściwym przygotowaniem się w zakresie dziedzin wiedzy niezbędnych do pełnienia posługi. Poza tym należy wskazać na obecność świadectwa życia wobec tych, do których kapłan zostaje posłany. Współcześnie wskazuje się głównie na element jedności.

Ważna staje się zatem osobista troska o własny rozwój. Niezwykłą pomocą w tym względzie byłoby wypracowanie osobistego projektu życia. Winien on uwzględniać to, co wydaje się być dziś najbardziej aktualne. Projekt ten należałoby uzgodnić z kierownikiem duchowym i we właściwym czasie poddawać rewizji życia. W projekcie takim nie może zabraknąć miejsca na takie rzeczywistości jak:

- codzienna medytacja Słowa Bożego;
- osobiste spotkanie z Jezusem w Eucharystii, pokucie i pojednaniu;

- pobożność maryjna;
- formacja intelektualna w oparciu o właściwą lekturę;
- należyty odpoczynek;
- troska o właściwe relacje z kapłanami;
- łączność ze wspólnotą posługi (zob. DŻPK).

Widzimy tutaj, że właściwe praktykowanie ascezy nie pozwala na jakikolwiek zastój, zwłaszcza w życiu duchowym. Pojęcie ascezy samo w sobie zawiera dynamiczny wymiar. Nie istnieje bowiem jakiś moment w życiu kapłańskim, który nie rozpoczynałby kolejnego etapu życia. Biorąc zatem pod uwagę dynamiczny wymiar ascezy możemy mówić o prawie nieustannego wzrostu.

4. KAPŁAN W RELACJI DO BOGA

Ascetyczny wymiar życia kapłańskiego znajduje właściwy sobie porządek w relacji względem Boga⁴. Formacja duchowa stanowi bowiem centrum życia kapłańskiego. Bez niej jakikolwiek apostołat pozostałby bez sensu. Jej fundamentem jest kształtowanie swojego życia w łączności z Ojcem przez Syna w Duchu Świętym (zob. PDV 45). By to czynić, należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na obecność Słowa Bożego w Eucharystii i modlitwie liturgią godzin⁵. Ma ono uprzywilejowane miejsce w życiu kapłana. Doświadczenie spotkania ze Słowem prowadzi do kształtowania postawy wiary w życiu codziennym. Przejawem tego staje się poszukiwanie i odkrywanie Chrystusa. Kapłan najpierw musi Go doświadczyć w życiu osobistym, by mógł powiedzieć: „znaleźliśmy Mesjasza” i przyprowadzić do Niego innych (zob. J 1, 41-42).

Jako środki ascetyczne zaleca się w tym względzie codzienną lekturę Słowa Bożego, zwłaszcza w formie *lectio divina*, czytanie duchowe, modlitwę myślną⁶. Odkrycie na nowo Chrystusa w swoim życiu prowadzi do postawy nawrócenia, z którą wiąże się systematyczne

---

⁴ A. MARCHETTI. *Zarys teologii życia duchowego*. T. 3. Kraków 1996 s. 75 n.

⁵ Zob. D. WIDER. *Duchowość dla wszystkich*. Kraków 2001 s. 123 n.

⁶ Zob. A. SIEMIENIEWSKI. *Do Ojca przez Chrystusa w Duchu Świętym*. Wrocław 2007 s. 59 n.

przeżywanie sakramentu pokuty i pojednania. Dziś wydaje się być niezwykle ważne korzystanie z pomocy kierownika duchowego, który będzie dla kapłana ojcem na ścieżkach wiary⁷. Kapłan ma także stać się nauczycielem modlitwy. Nie może zatem zabraknąć mu czasu na osobisty dialog z Bogiem. W tym względzie winien być na wzór Jezusa człowiekiem dnia i nocy. Jezus w ciągu dnia niósł Ojca ludziom, a nocą zanosił ludzi do Ojca. Dzięki takiej postawie kapłan odkrywa Chrystusa w drugim człowieku. W ten sposób staje się człowiekiem miłości.

By jeszcze bardziej uczestniczyć w misji Chrystusa, jego posługa nabiera cech radykalizmu ewangelicznego. Mamy tu na uwadze ewangeliczną radę czystości, której zewnętrznym wymiarem jest życie w celibacie, ubóstwo i posłuszeństwo. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na pozytywne aspekty przeżywania celibatu kapłańskiego⁸. Należy więc zwracać uwagę na dobro, które zawiera on sam w sobie. Zbytne akcentowanie wyrzeczenia i poświęcenia może zacierać prawdziwy jego obraz. Celibat kapłański jest łaską, darem, czyli charyzmatem, który Bóg związał z posługą kapłańską, a Kościół potwierdził w swoim nauczaniu. Wymaga to od kapłana nieustannej troski o właściwe kształtowanie relacji z innymi i świadomości odpowiedzialności za powierzony dar. Właściwe wskazania w przeżywaniu celibatu kapłańskiego podaje encyklika *Sacerdotalis caelibatus* Pawła VI z 1974 r.

5. KAPŁAN W RELACJI DO WSPÓLNOTY

a) *Wspólnota presbiterium*

Należy podkreślić, że współcześnie bardziej niż kiedykolwiek akcentuje się konieczność przeżywania powołania we wspólnotcie. Pierwszą wspólnotą, która stanowi przestrzeń wzajemnego dążenia do świętości jest wspólnota kapłańska⁹. Codzienne problemy, narastające konflikty wewnętrzne mogą powodować poczucie osamotnienia. Jest to niekiedy konsekwencja źle przeżywanej samotności. Stąd też należy

⁷ Por. J. AUGUSTYN. *Praktyka kierownictwa duchowego*. Kraków 2006 s. 20-21.

⁸ K. DYREK. *Formacja ludzka do kapłaństwa*. Kraków 2000 s. 91 n.

⁹ W. SŁOMKA. *Źródła postaw i życia chrześcijańskiego*. Lublin 1996 s. 316 n.

podjąć osobisty wysiłek, by pokonać pokusę izolacji i subiektywistycznego przeżywania swojej posługi. Drugi kapłan jest w stanie bardziej obiektywnie spojrzeć na nasze problemy czy trudności, nawet za cenę braterskiego upomnienia. Wzajemna pomoc rodzi postawę koleżeństwa, przyjaźni i życzliwości (zob. PDV 74). Potrzeba zatem wzajemnego wsparcia i tworzenia atmosfery prawdziwie braterskiej. W naszej rzeczywistości brakuje niekiedy spotkań, które miałyby na celu choćby wzajemne dzielenie się wiarą, słowem Bożym, nie mówiąc o towarzyszeniu duchowym czy o tworzeniu stowarzyszeń. Tym co często paraliżuje życie kapłanów jest brak czasu i zbyt ni pośpiech. Warto zwrócić większą uwagę na przeżywanie dekanalnych dni skupienia, czy dorocznych rekolekcji. Jest to bowiem czas odnowy duchowej, ale i wzajemnego świadectwa życia.

Kolejną przestrzenią wysiłku ascetycznego stają się wzajemne relacje pomiędzy kapłanami współpracującymi w danym środowisku, parafii¹⁰. Okazuje się bowiem, że nadal pozostaje problemem wspólnotowy charakter życia pomiędzy proboszczami a wikariuszami oraz wikariuszami między sobą. Potrzeba zatem większej otwartości na drugiego człowieka i konieczności wzajemnej akceptacji (zob. PO 8). W tym kontekście należy podkreślić współpracę z osobami konsekrowanymi, które stanowią istotny element posługi na terenie diecezji czy parafii. Wszystko to winno dokonywać się w łączności z biskupem, którego zadaniem jest jednoczyć wszystkich w jedną owczarnię¹¹.

b) Wspólnota wiernych

Kapłan powinien troszczyć się o to, by być człowiekiem jedności i dialogu. Doświadczenie obecności i miłości Boga w życiu kapłana owocuje pragnieniem, by inni Go poznali i kochali. Dzięki temu kapłan wraz z wiernymi podejmuje się wspólnotowego poszukiwania prawdy, szerzenia sprawiedliwości i pokoju. Biorąc zaś pod uwagę współczesne warunki życia jawi się konieczność wypracowania nowych metod, a nawet nowego stylu duszpasterzowania. Winien on być oparty na głębokiej więzi z Chrystusem, hierarchią oraz osobami święckimi i konsekrowanymi. Wzajemna współpraca zawsze przyczynia

---

¹⁰ J. WĄTROBA. *Permanენტna formacja duchowa kapłanów*. Częstochowa 1999 s. 234 n.

¹¹ SŁOMKA. *Źródła postaw i życia*. s. 316.

się do wzajemnego szacunku i rozwoju różnego rodzaju charyzmatów i posług we wspólnocie kościelnej. Realizacja tego zadania wiąże się z niemałym wysiłkiem ascetycznym, który zakłada i domaga się nowej gorliwości apostołskiej, wprowadzania nowego sposobu głoszenia Dobrej Nowiny i świadectwa osobistego życia (zob. PDV 18). Warto w tym względzie sięgnąć po dokument Kongregacji ds. Duchowieństwa zatytułowany *Kapłan głosiciel słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa*.

W tym kontekście mówimy o właściwie rozumianej miłości pasterkiej na wzór Jezusa Chrystusa. Dar z siebie w kontekście powołania kapłańskiego nie posiada zewnętrznych granic. Wymaga to wielokrotnie zaparcia się siebie samego, rezygnacji z osobistych planów oraz przyjęcia krzyża Chrystusowego w postaci niezrozumienia, a nawet niejednokrotnie odrzucenia. W tym celu przedmiotem ascetycznego działania winien być rozwój i nabywanie takich cech, które pomogą kapłanowi działać w sposób odpowiedzialny. Potrzeba zatem formować się w zakresie umiłowania prawdy, szacunku wobec każdej osoby, poczucia sprawiedliwości, prawości i rzetelności, wierności wobec danego słowa, współczucia, konsekwentnego postępowania i równoważonego sposobu oceniania sytuacji (por. PDV 44).

Program omawianej formacji ascetycznej zawarty jest w słowach św. Pawła: „Wszystko, co jest prawdziwe, co godne, co sprawiedliwe, co czyste, co miłe, co zasługuje na uznanie: jeśli jest jakąś cnotą i czynem chwalebny – to miejcie na myśli” (Flp 4, 8). Szczególną uwagę – jak wskazano – należy zwrócić na kształtowanie postawy jedności. Stąd też kapłan winien być: uprzejmy, gościnnie, szczerzy w słowach i intencjach, roztropny, dyskretny, wielkoduszny, gotowy do służby, zdolny do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z innymi, pełen zrozumienia, przebaczący i umiejący pocieszyć. Czyns niedopuszczalnym i antywangelicznym jest postawa arogancji, pretensjonalności, konfliktowości oraz nieustannego niezadowolenia (zob. PDV 43). Jest to zatem droga pokonywania w sobie egoizmu oraz wszelkich form indywidualizmu.

Kapłan, chcąc być dobrym przewodnikiem, winien właściwie odczytywać znaki czasu, które domagają się konkretnej odpowiedzi¹².

---

¹² P. LISZKA. *Współczesne znaki czasu wyzwaniem dla życia konsekrowanego*. „Życie Konsekrowane” 2007 nr 4 s. 25.

Ważnym staje się studium problemów teologicznych, duszpasterskich, rozwijanie refleksji nad danymi socjologicznymi, kulturowymi, które dotyczą współczesnych czasów. Wszystko to winno służyć pogłębieniu zmysłu kościelnego *sentire cum Ecclesia* (zob. DPŻK 56)

6. KAPŁAN W RELACJI DO ŚWIATA WSPÓŁCZESNEGO

Jak wspomniano wcześniej, by zrozumieć człowieka należy sięgać do literatury poświęconej współczesnym problemom jego życia. Nie chodzi o to, jak podkreślił Benedykt XVI w czasie przemówienia do kapłanów podczas pielgrzymi do naszego kraju, by być specjalistą we wszystkich dziedzinach, a zwłaszcza w ekonomii, lecz by być bliżej człowieka. Posługa kapłańska winna być osadzona w terażniejszości – współczesności. Chrystus stał się bliskim ludziom swojej epoki, ponieważ mówił ich językiem (zob. PDV 52). Zatem wierność wobec Chrystusa wymaga utrzymania więzi ze współczesnością¹³. Dotyczy to zarówno podejmowanych inicjatyw na polu duszpasterskim, jak i posługi słowa.

Nie sposób dzisiaj przejść obojętnie obok współczesnych znaków czasu, do których należą: ochrona życia ludzkiego, troska o ubogich, promocja sprawiedliwości, opieka nad chorymi, inkulturacja i ewangelizacja kultury oraz otwarcie na dialog. Wymaga to poważnego zaangażowania na wzór Chrystusa, który mówił: „Mam także inne owce, które nie są z tej owczarni. I te muszę przyprowadzić i będą słuchać głosu mego, i nastanie jedna owczarnia i jeden pasterz” (J 10, 16). Pojawiają się zatem nowe przestrzenie posługi kapłańskiej, które wymagają nieustannej pracy nad sobą. Wiemy, że Kościół nie jest rzeczywistością rewolucyjną, ale „ewolucyjną”. Kapłan winien dostrzegać jawiące się problemy i poszukiwać możliwości zaradzenia im bądź rozwiązania. Coraz częściej mówi się o nowej ewangelizacji kultury, inkulturacji Ewangelii¹⁴. Stajemy przed konsekwencjami zjawiska globalizacji, z którym związana jest troska o emigrantów. Nie można też

¹³ Zob. W. SŁOMKA. *Duchowość kapłańska*. Lublin 1996 s. 102 n.

¹⁴ K. LUBOWICKI. *Inkulturacja życia konsekrowanego we współczesnym świecie*. „Życie Konsekrowane” 2004 nr 4 s. 35-43.

pominać dialogu z innymi wyznaniami oraz zaangażowania się na rzecz ochrony środowiska¹⁵.

Jasno zatem należy stwierdzić, że ascetyczny wymiar życia kapłańskiego obejmuje całą przestrzeń życia ludzkiego, w której dokonuje się dzieło zbawienia. Nie można przejść obojętnie wobec nowych wyzwań, które mogą stanowić okazję do jeszcze bardziej owocnej pracy nad sobą. Zmieniając bowiem siebie, zmieniamy innych.

Zakończenie

Kończąc nasze rozważania warto sobie uświadomić, że kapłaństwo w samej swej naturze zawiera w sobie wymiar dynamiczny. By stało się darem dla innych, kapłan musi wiedzieć, że powołanie jest także zadaniem. Nie można oddzielić kapłaństwa od ascezy. Nie można bowiem oddzielić świętości od konieczności pracy nad sobą. Asceza jest podstawowym środkiem, który pozwala kształtować właściwy obraz kapłaństwa. Jest ona włączona w powołanie kapłańskie, ponieważ kieruje bezpośrednio na Boga. Doświadczenie Jego obecności w życiu kapłana owocuje nieustannym wysiłkiem, którego celem staje się świętość osobista kapłana i tych, do których jest posłany.

ASCETIC ASPECT OF THE PRIESTLY SPIRITUALITY

S u m m a r y

Consciousness of the priestly dignity and the tasks resulting from it and calling to holiness is the starting point to taking up work on oneself. Concept of asceticism is close connected to the priestly spirituality. The asceticism is systematic effort of the human being related to overcoming the weaknesses in cooperation with God's grace in order to achieve perfection. A source of correctly comprehended asceticism is its betrothed-mystical aspect which indicates on relation of the love forming between the human being and God.

Tłum. Jarosław Sempryk

---

¹⁵ KICIŃSKI. *Powołanie – konsekracja – misja*. s. 182 n.

Słowa kluczowe: asceza, świętość, duchowość kapłańska, duchowość chrześcijańska

Key words: asceticism, holiness, priestly spirituality, Christian spirituality